

Tekenen in de Tijd 40

26 april-2 mei 2020

Ook Koningsdag zal deze maandag door de coronacrisis anders gevierd worden. Erik Borgman stelt de vraag wat het vieren van koningsdag eigenlijke betekent. Het toont dat ons hart uiteindelijk de gemeenschap toebehoort. Maar welke, en onder welke koning?

Komende maandag is het 27 april, Koningsdag. We weten in Nederland heel goed dat de koning het symbool is voor de gemeenschap. Koningsdag, en daarvóór Koninginnedag, draait niet om het staatshoofd of de staat. In Nederland staat de saamhorigheid centraal en het gevoel met en bij elkaar veilig en thuis te zijn. Dat gaat het best op straat onder het fameuze oranjezonnetje, dus ik ben benieuwd hoe het bevalt: zonder vrijmarkt, maar met Willem Alexander die ons via de televisie toespreekt en aan het eind van de dag een toast uitbrengt. Lukt het ons individueel en met alleen woorden lid van een gemeenschap te laten voelen?

New York Times-columnist David Brooks schreef een boek onder de titel: *De tweede berg*. De eerste berg beklimmen wij volgens hem in de eerste helft van ons leven door te proberen succesvol te zijn. De tweede berg beklimt degene die ontdekt heeft dat succes onvoldaan en eenzaam kan maken en op zoek gaat naar haar of zijn roeping. De ondertitel van de Nederlandse vertaling van het boek van Brooks is: 'De zoektocht naar een betekenisvol leven'. De ondertitel van het Amerikaanse origineel luidt echter: *The Quest for a Moral Life*, de zoektocht naar een moreel leven. De uitgever denkt blijkbaar dat nadruk op moraal Nederlandse lezers afschrikt. Brooks' punt is echter nu net dat alleen de poging een moreel leven te leiden, je leven betekenisvol maakt. We moeten opnieuw leren niet onszelf, maar anderen centraal te zetten, meent hij. We moeten ons in dienst stellen van het goede dat leven en betekenis mogelijk maakt.

Brooks gebruikt daarbij – hij ontleent het op zijn beurt aan anderen – het beeld van een vogelzwerm. De zwerm vindt zijn richting en maakt soms een scherpe bocht, zonder dat de vogels tegen elkaar aanbotsen en zonder dat er een leider is die vertelt wat ze moeten doen. Dit kan volgens wetenschappers omdat de individuele vogels zich aan drie simpele regels houden: zij blijven dicht bij elkaar, ze houden dezelfde snelheid aan en zij zoeken steeds opnieuw het centrum van de zwerm. Ze geven het beste van zichzelf, maar niet om zich los te maken. Zij passen zich aan elkaar aan en zoeken steeds actief het hart van de gemeenschap op.

Het christelijk geloof stelt dat niet een goed gevoel of de onderlinge herkenning het centrum van gemeenschap is, maar de liefde waarmee schepselen elkaar het leven geven en gunnen. De uiteindelijke missie van het Huis van Dominicus is het dienen en naar vermogen belichamen van deze liefde. Zodat ons samenleven opnieuw samenhang krijgt, niet doordat wij er een project van maken, of wij ons gemeenschap voelen door eenzelfde kleur aan te nemen – Oranje in het geval van Nederland – ter ere van de verjaardag van onze koning. Maar doordat wij ons in dienst laten nemen door de betekenis die zich aandient en die naar gelovige overtuiging van God komt. Voor christenen is uiteindelijk God koning zoals Hij zich in Jezus heeft laten zien: als liefde.

Woensdag 29 april viert de dominicaanse gemeenschap wereldwijd het feest van Catharina van Siena. Deze Italiaanse mystica uit de veertiende eeuw was zich sterk bewust van de menselijke zwakte, van het menselijk lijden en de neiging tot het

kwaad. Tegelijk wist zij zich – als leek en als vrouw – geroepen in naam van Gods liefde in grote vrijmoedigheid te spreken en te handelen. In een visioen ruilt Christus zijn hart met dat van haar. Zij bemint met zijn liefde. Lekendominicaan Leny Beemer besteedt aandacht aan Catharina in de online viering van deze zondag. Daarin klonk ook de verzuchting van Jezus' leerlingen: 'Brandde ons hart niet terwijl Hij tot ons sprak' (Lucas 24,32). Zij werden in Jezus' gezelschap als de brandende doornstruik die Mozes in de woestijn zag en die 'in lichterlaaie stond en toch niet verbrandde' (Exodus 3,2).

We hopen en bidden om dat vuur, dat met Pinksteren op Jezus' leerlingen neerdaalt en hen naar buiten drijft. Niet om hun wil aan de wereld op te leggen, maar om te zeggen en te doen wat hen in liefde te verkondigen wordt gegeven.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de Programmaraad van het Huis van Dominicus